

Farklı İSEM

TÜRKÇE

T.C. İNKILAP
TARİHİ VE
ATATÜRKÇÜLÜK

DİN KÜLTÜRÜ
VE AHLAK
BİLGİSİ

MATEMATİK

İNGİLİZCE

FEN
BİLİMLERİ

1. DÖNEM TEKRAR KİTABI

KONU
ÖZETLİ

isem
yayınclık

KİTABIN ADI

8. Sınıf 1. Dönem Konu Özetli
Tekrar Kitabı

GENEL YAYIN YÖNETMENİ

Şahin Ersin TUNCER

YAZARLAR

Komisyon

DİZGİ

İsem Yayıncılık Dizgi Ekibi

BASKI SAYISI

6. Baskı

ISBN

978-605-286-259-9

ONLINE SATIŞ

www.isemkitap.com

BASKI

Ertem Basım Ltd. Şti.

Başkent Organize San. Bölgesi 22. Cad. No: 6
Malıköy - Temelli/ANKARA/TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 640 16 23 • Belgeç: +90 (312) 640 16 24

MATBAA SERTİFİKA NO.

16031

YAYIN VE DAĞITIM

**İsem Yayıncılık
Basım Dağıtım Eğit. Tic. Ltd. Şti.**

İvedik OSB 88/1 Bölge
Melih Gökçek Bulvarı
1548. Sok. No. 42
Ostim-Yenimahalle/Ankara
Tel: +90 (312) 433 50 33
+90 (312) 395 47 36
oneri@isemyayincilik.com

Bu kitabın basım, yayın ve satış hakları İsem Yayın Dağıtım'a aittir. Hangi amaçla olursa olsun yayıncı kuruluşun yazılı izni olmadan kitabın tümü ya da bölümlerinin, kapak tasarımının, mekanik, elektronik, manyetik fotokopi ya da başka yöntemlerle basılması, çoğaltılması yasaktır.

Kitapta yer alan bölümlerin tüm sorumluluğu yazara aittir.

BU KİTAP T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞININ BANDROLÜ İLE SATILMAKTADIR.

İSEM YAYINCILIK

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl...
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl!

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
"Medeniyet!" dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş! Yurduma alçakları uğratma, sakın.
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın...
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri "toprak!" diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da, bu cennet vatanı.

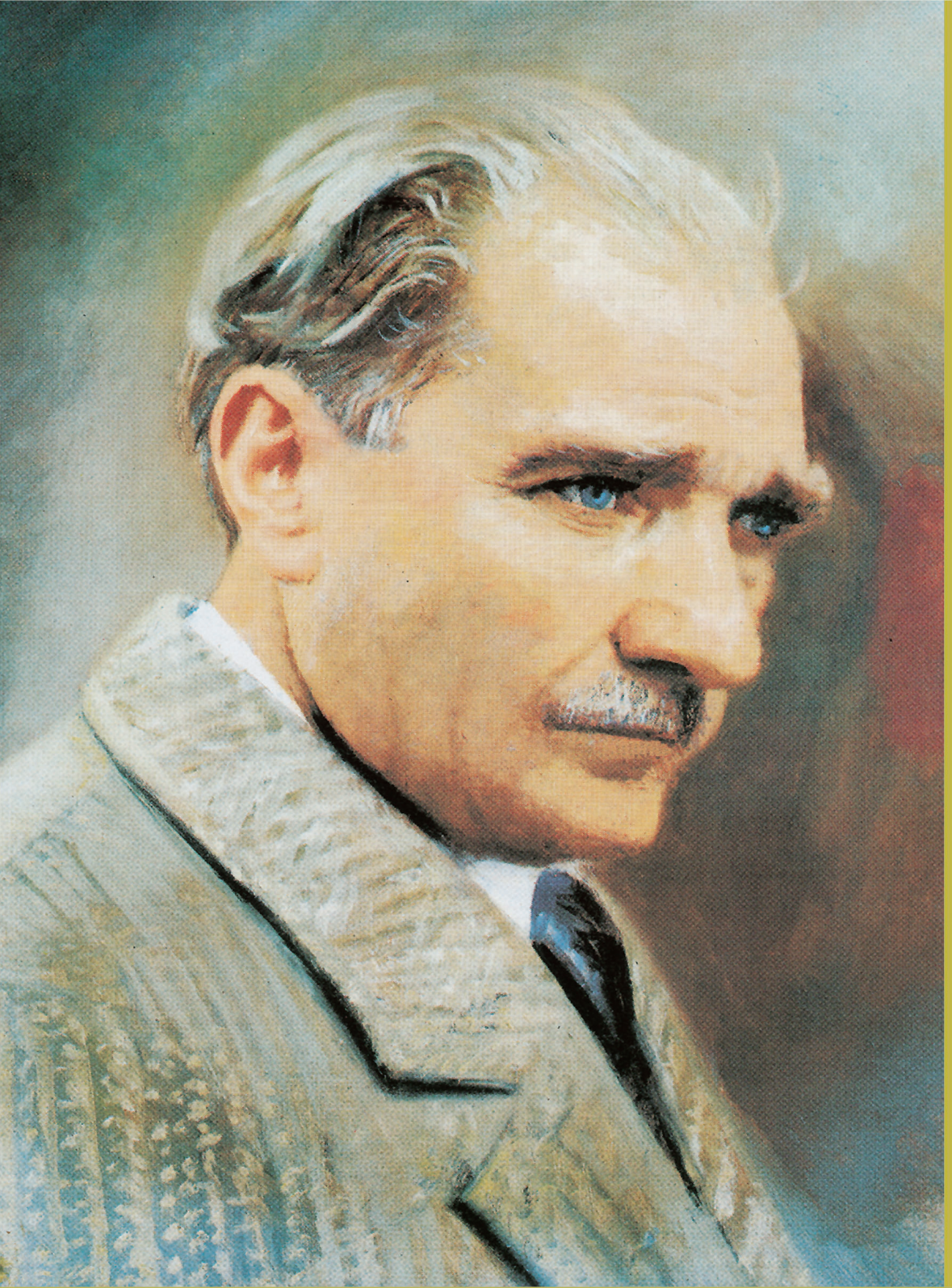
Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki fedâ?
Şühedâ fişkırarak toprağı sıksan, şühedâ!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüdâ.

Ruhumun senden, İlâhi, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar-ki şahadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan, İlâhi, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerred gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl:
Hakkıdır, hür yaşamış, bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan, milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif ERSOY

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

FEN
BİLİMLERİ

MATEMATİK

İNGİLİZCE

DİN KÜLTÜRÜ
VE AHLAK
BİLGİSİ

T.C. İNKILAP
TARİHİ VE
ATATÜRKÇÜLÜK

TÜRKÇE

FEN
BİLİMLERİ

MATEMATİK

İNGİLİZCE

DİN KÜLTÜRÜ
VE AHLAK
BİLGİSİ

T.C. İNKILAP
TARİHİ VE
ATATÜRKÇÜLÜK

TÜRKÇE

ÖN SÖZ

Sevgili Öğrenciler,

İsem Yayıncılık Farklı İsem 8. Sınıf 1. Dönem Konu Özetli Tekrar Kitabımızı yenilenen müfredata ve sınav sistemine en uygun şekilde bilgilerinizin kalıcılığını sağlamak ve verimli bir tatil geçirmenizi sağlamak amacıyla hazırladık.

Bu kitapta 8. Sınıf müfredatında yer alan tüm derslerde Millî Eğitim Bakanlığının yeni kazanımlarına uygun, öğretim programında hedeflenen; analitik düşünme becerilerinizi ölçen, günlük yaşam durumlarıyla ilişkilendirilmiş yeni nesil soruları hazırlarken birçok uluslararası sınavı da kendimize rehber edindik. Hazırladığımız bu kitap sayesinde yeni sınav sistemine ve yeni tarz sorulara çok çabuk alışacaksınız.

Teknoloji çağında tüm öğrencilerin telefon ve bilgisayarın başından ayrılp ders çalışmasının ne kadar zor ve sıkıcı olduğunu bildiğimiz için alışılmışın dışında hazırlanan kitabımızda ders çalışmayı eğlenceli hale getirmeyi amaçladık.

Bu kitap hem öğrendiğiniz bilgileri kalıcı hale getirecek hem de yeni döneme hazırlanmanızı sağlayacaktır.

BAŞARI DİLEKLERİMİZLE...

İSEM YAYINCILIK

İÇİNDEKİLER

1

FEN BİLİMLERİ
MATEMATİK
İNGİLİZCE
DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ
T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK
TÜRKÇE

71

FEN BİLİMLERİ
MATEMATİK
İNGİLİZCE
DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ
T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK
TÜRKÇE

93

FEN BİLİMLERİ
MATEMATİK
İNGİLİZCE
DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ
T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK
TÜRKÇE

117

FEN BİLİMLERİ
MATEMATİK
İNGİLİZCE
DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ
T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK
TÜRKÇE

141

FEN BİLİMLERİ
MATEMATİK
İNGİLİZCE
DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ
T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK
TÜRKÇE

197

FEN BİLİMLERİ
MATEMATİK
İNGİLİZCE
DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ
T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK
TÜRKÇE

TÜRKÇE

SÖZCÜKTE ANLAM

Bir kelimenin akla gelen ilk anlamına temel (gerçek) anlam denir.

Örnek:

Bu havalarda burnum çok fazla tıkanıyor.

**Temel
(Gerçek)
Anlam**

**Yan
Anlam**

Bir sözcüğün temel (gerçek) anlamına bağlantılı olarak ortaya çıkan yeni anlamlarına yan anlam denir.

Örnek:

Her akşam yolun başında arkadaşını bekliyordu.

ÇOK ANLAMLILIK

Bir sözcüğün temel (gerçek) anlamından tamamen uzaklaşarak kazandığı yeni anlama mecaz anlam denir.

Örnek:

Çocuk her akşam renkli hayallere dalyordu.

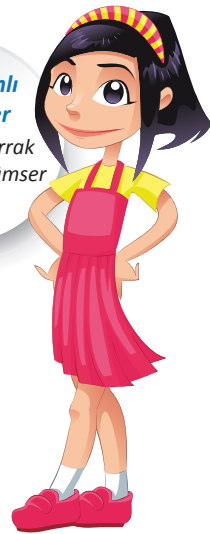
**Mecaz
Anlam**

**Terim
Anlam**

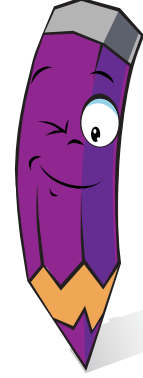
Sözcüklerin bilim, spor, sanat ve meslek dallarında kazandıkları özel anlamlara terim anlamı sözcük denir.

Örnek:

Matematikte en sevdiğim konu kümelerdi.

SÖZ ÖBEKLERİ

DEYİMLER

Kalıplaşmış söz gruplarıdır. Gerçek ya da mecaz anlamı olabilir. Bir kavramı ya da bir durumu anlatmak için kullanılır. Söz grubu şeklinde ya da cümle hâlinde olabilir.

Örnek: İğne atsan yere düşmez. (cümle şeklinde)
Ağız kulaklarına varmak (söz grubu şeklinde)

ATASÖZLERİ

Söyleyeni belli değildir. Kalıplaşmış sözlerdir. Bu yüzden atasözünü oluşturan sözcükler yerine başka sözcükler getirilemez, sözcüklerin sıralanışında değişiklik yapılamaz. Atasözleri cümle değeri taşır. Az da olsa gerçek anlam taşıyan atasözleri de vardır.

Örnek: İsin yanına varan is, misin yanına varan mis kokar.

Atasözleri ve Deyimlerin Ortak Özellikleri

- Çok eski zamanlardan günümüze ulaştıkları için kimin tarafından söylendikleri belli değildir.
- Kısa ve özlü sözlerdir. Az sözcükle çok şey anlatır.
- Kalıplaşmış sözlerdir. Herhangi bir değişikliğe uğramaz.
- Genellikle mecaz anlam taşır.

ÖZDEYİŞ (VECİZE)

Bir düşünceyi kısa ve özlü bir şekilde anlatan, bir veya birkaç cümleden oluşan sözlerdir. Söyleyeni bellidir.

Örnek: Cahil kimsenin yanında kitap gibi sessiz ol.
(Mevlana)

YANSIMA SÖZCÜKLER

Doğadaki cansız varlıkların, hayvanların, makinelerin çıkardığı seslerin taklit edilmesiyle oluşan sözcüklerdir.

Örnek: tıkrır tıkrır, çıt çıt, şırıl şırıl, fokur fokur...

İKİLEMELER

Anlamı güçlendirmek amacıyla aynı kelimenin, yakın anlamli kelimelerin veya zıt anlamli kelimelerin tekrarıyla oluşan söz gruplarıdır.

Örnek: ağır ağır, akıllı uslu, ileri geri, abur cubur, yarım yamalak...

İkilemelerin arasına hiçbir noktalama işareti girmez.

ANLAMINA GÖRE CÜMLELER

Cümle (Tümce) bir düşünceyi, bir dileği, bir haberi ya da duyguyu tam olarak anlatan, bir veya birden çok sözcükten oluşmuş anlatım birimidir.

1 Öneri (Teklif) Cümleleri

Bir sorunu çözmek amacıyla ya da herhangi bir durumla ilgili olarak görüş bildirmek, tavsiyede bulunmaktır.

Örnek: Çalıştığınız insanlarla daha iyi geçinmek istiyorsanız biraz daha güler yüzlü olmalısınız.

2 Varsayım Cümleleri

Gerçekleşmeyen bir durumu veya olayı gerçekleşmiş gibi kabul etmektir. Bu cümlelerde “farz edelim, diyelim ki, tut ki, kabul edelim, düşünelim” gibi ifadeler bulunur.

Örnek: Tut ki bu ödevi yarına kadar yetiştiremedik.

3 Eleştiri Cümleleri

Bir yapının, bir insanın veya bir durumun doğru ya da yanlış yönlerini belirten cümlelerdir.

Eleştiri, olumlu ya da olumsuz eleştiri olmak üzere ikiye ayrılır.

Örnek: Yazarın şiirlerinde kullandığı üslup taklitten öteye gidemiyordu.

4 Öz Eleştiri Cümleleri

Kişinin kendi davranışları üzerinde yürüttüğü yargıları içeren cümlelerdir.

Örnek: Zamanında dersi dikkatli dinlemediğim için düşük not aldım.

5 Uyarı Cümleleri

Kişi ya da kişileri yanlış davranışlardan uzak tutmak için bir konu, sorun ya da olumsuz bir durum ile ilgili ikaz ve hatırlatmaları içeren cümlelerdir.

Örnek: Bu mevsimde çocuklarınızı şapkasız dışarıya çıkarmayın.

6 Görüş Cümleleri

Bir olay, varlık veya düşünce üzerinde varılan yargıyı belirten cümlelerdir.

Örnek: Müzik ruhun gıdasıdır ve huzur verir.

7 Yakınma (Şikâyet) Cümleleri

Bir durum, olay ya da kişi karşısında duyulan rahatsızlığı ifade eden cümlelerdir.

Örnek: Her gün odanı toplamaktan bıktım artık.

8 Hayıflanma Cümleleri

Bir kişinin herhangi bir olaydan veya yapmadığı bir işten dolayı duyduğu üzüntüyü anlatan cümlelerdir.

Örnek: Keşke daha düzenli defter tutsaydım.

9 Pişmanlık Cümleleri

Yapılan bir yanlış veya hata sonucunda duyulan üzüntüyü belirten cümlelerdir.

Örnek: Onu bu kadar kırmamalıydım.

10 Sitem Cümleleri

Bir kimsenin yaptığı bir hareketten dolayı duyulan üzüntünün dile getirildiği cümlelerdir.

Örnek: Beni doğum gününe çağırmadığına inanamıyorum.

11 Küçümseme Cümleleri

Bir kişiye veya bir olaya değer vermeme, onu küçük görme, önemsememe, hafife alma anlamı taşıyan cümlelerdir.

Örnek: Bu çocuk büyüyecek, adam olacak da ben de göreceğim.

12 Azımsama Cümleleri

Bir şeyin miktarca az olduğunu ifade eden cümlelerdir.

Örnek: Bu kadarcık çalışmayla başarılı mı olacaksın?

13 Şaşıрма Cümleleri

Beklenmeyen bir durum karşısında ne yapacağını, nasıl davranacağını bilememe, hayrete düşme anlamı taşıyan cümlelerdir.

Örnek: Öğretmen birden içeri girmesin mi?

14 Beklenti Cümleleri

Gerçekleşmesi beklenen davranış ve işleri bildiren cümlelerdir. Beklentiler bazen gerçekleşir, bazen gerçekleşmez.

Örnek: Bana istediğim kazağı alacak sanmışım.

15 Özlem (Hasret) Cümleleri

Geçmişte yaşanan günlerin tekrar yaşanma isteğini ya da bir yeri veya kişiyi görme isteğini dile getiren cümlelerdir.

Örnek: Annemi her geçen gün daha da özleyorum.

16 Tasarı Cümleleri

Gelecekte yapılması planlanan işlerin belirtildiği cümlelerdir.

Örnek: Yemekten sonra matematik sınavına çalışacağım.

17 Tahmin Cümleleri

Akla, sezgilere, gözlemlere veya birtakım verilere dayanarak olacak bir şeyi önceden kestirebilme sonucunda ortaya çıkan cümlelerdir.

Örnek: Gelen babam olabilir.

18 Olasılık (İhtimal) Cümleleri

Kesin olmayan, herhangi bir durumun olabilirliği, nasıl gelişeceği veya sonuçlanacağını ifade eden cümlelere olasılık cümleleri ya da ihtimal cümleleri denir.

Örnek: Sen bana eksik para vermiş olabilir misin?

19 Çaresizlik Cümleleri

Olay ve durumlar karşısında yapılabilecek herhangi bir şey olmamasıdır.

Örnek: Yoksulluktan çöpleri karıştırıyorlar.

20 Beğeni Cümleleri

Bir varlığa veya bir olayın sonucuna yönelik beğenme, takdir etme ya da övme işini bildiren cümlelerdir.

Örnek: Annen ile babana ev işleri konusunda yardım etmen ne hoş!

21 Onay Cümleleri

Yapılan bir işin ya da davranışın yerinde ve doğru olduğunun kabul edildiği cümlelerdir.

Örnek: Böyle konuşarak yerinde ve sakin bir davranış sergiledi.

22 Abartma Cümleleri

Bir şeyi olduğundan çok veya az göstererek anlatan cümlelerdir.

Örnek: Çocuk o kadar zayıf ki üflesek uçacak.

23 Endişe (Kaygı) Cümleleri

Olumsuz bir durumun gerçekleşme olasılığından dolayı duyulan kaygıyı anlatan cümlelerdir.

Örnek: Bu saat oldu, neden hâlâ gelmedi?

24 Gözlem Cümleleri

Bir varlığın, durumun veya olayın niteliklerini gözleme dayalı olarak anlatan cümlelerdir.

Örnek: Üstüne başına bakılırsa durumu o kadar da iyi olamaz.

25 Kesinlik Bildiren Cümleler

Şüphe ve olasılık barındırmayan, bulundukları cümleye kesinlik anlamı katan cümlelerdir. Genellikle nesnel anlatımdır.

Örnek: Sınavda asla kopya çekmem.

26 Kararsızlık Bildiren Cümleler

Herhangi bir konuyla ilgili olarak karar verememeyi ifade eden cümlelerdir.

Örnek: İzmir'e yarın mı gitsem, bugün mü bilemedim.

27 Eşitlik Bildiren Cümleler

İki veya daha çok şeyin eşit olması durumunu ifade eden cümlelerdir.

Örnek: Birer tane limonata söyleyip konuşmaya başladılar.

PARAGRAFİN ÖGELERİ

KONU

"Yazar, bu paragrafta ne anlatıyor?" sorusunun cevabıdır.

KONU

+

ANA DÜŞÜNCE

=

BAŞLIK

ANAHTAR KELİME

Bir paragrafın anahtar kelimesi, paragrafta en çok tekrar edilen kelime değildir! Paragrafın ana düşüncesi, bize anahtar kelimeyi ya da kelimeleri verir.

YARDIMCI DÜŞÜNCE

Yardımcı düşüncelerle ilgili sorular, olumsuz yargı biçimiyle sorulmaktadır ve altı çizili olarak verilir.

değilnmemiştir?

söylenemez?

çıkarılamaz?

ulaşılamaz?

ANA DÜŞÜNCE

"Yazarın vermek / iletmek istediği mesaj nedir?" sorusunun cevabıdır.

PARAGRAFTA YAPI

01

Giriş Bölümü

Paragrafın ilk cümlesidir. "ama, fakat, oysa, bundan dolayı, kısacası, hatta, yahut, zira" gibi bağlayıcı ögeler bulunmaz.

02

Gelişme Bölümü

Anlatım biçimleri ve düşünceleri geliştirme yolları bu bölümde yer alır.

Paragrafın Bölümleri

03

Sonuç Bölümü

Özet anlamı taşıyan "kısacası, özetlemek gerekirse, sonuç olarak" gibi ifadelerin ve bağlaçların yer verildiği bölümdür.

Metni İki Paragrafa Bölme

Anlatılan bir konudan başka bir konuya geçiş yapıldığında paragraf ikiye bölünür.

Düşüncenin Akışını Bozan Cümleler

Parçanın diğer cümlelerinden ayrı bir konusu, bakış açısı, fikri olan cümle anlatımın akışını bozan cümledir.

Kronolojik Sıra - Mantık Akışı

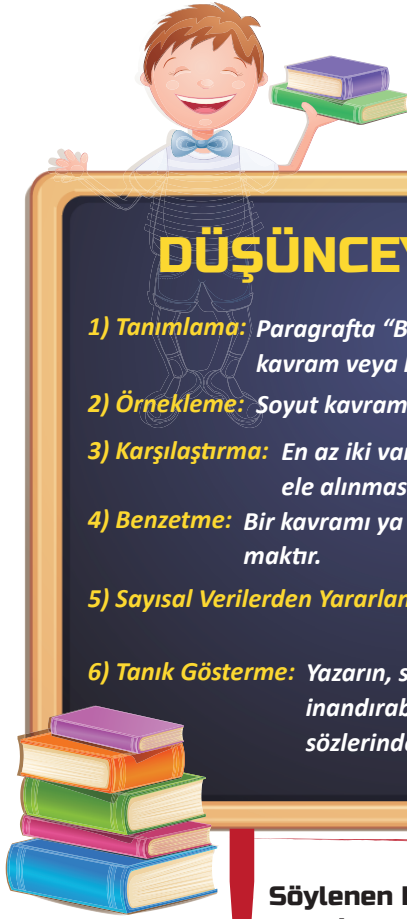
Bu tür sorularda olay anlatılıyorsa olayın gerçekleşme sırası, bir düşünce işleniyorsa bu düşüncenin mantık sırası tespit edilir.

DİKKAT!

ÖYKÜLEMEDE bir hareket, bir olay söz konusudur ve eylemlere sıkça yer verilir. BETİMLEMEDE ise bir olay yoktur, durağanlık söz konusudur.

DÜŞÜNCEYİ GELİŞTİRME YOLLARI

- 1) Tanımlama:** Paragrafta "Bu nedir?" ya da "Bu kimdir?" sorularına cevap veren nesne, kavram veya kişidir.
- 2) Örneklem:** Soyut kavramları, düşünceleri belirgin kılmak için uygulanan bir yöntemdir.
- 3) Karşılaştırma:** En az iki varlık, durum ya da kavram arasındaki benzerlik veya farklılıkların ele alınmasıdır.
- 4) Benzetme:** Bir kavramı ya da varlığı başka bir kavram ya da varlığın özellikleriyle anlatmaktır.
- 5) Sayısal Verilerden Yararlanma:** Yazarın savunduğu düşünceyi istatistiksel bilgilerden, anketlerden ya da grafiklerden yararlanarak anlatmasıdır.
- 6) Tanık Gösterme:** Yazarın, savunduğu düşüncenin doğruluğuna okuyucuyu inandırabilmek için tanınan ve görüşlerine itibar edilen kişilerin sözlerinden alıntı yapmasıdır.

DİKKAT!

Söylenen bir söz alınmışsa **TANIK GÖSTERME**, kişinin yalnızca ismi verilmişse **ÖRNEKLENDİRME** olur.

PARAGRAFTA ANLATIMIN ÖZELLİKLERİ

- 1) Özgünlük (Orijinallik):** Yazarın ya da şairin kendine özgü, farklı ve orijinal bir üsluba sahip olmasıdır.
- 2) Duruluk:** Anlatımda gereksiz sözcüklere yer vermemektir.
- 3) Doğallık (İçtenlik):** Anlatımın yapmacıksız, sanat yapmadan, süs ve özentiden uzak yapılmasıdır.
- 4) Açıklık:** Anlatımın hiçbir tartışmaya yol açmadan tek bir yargıyı açıkça ifade etmesidir.
- 5) Akıcılık:** Anlatımın pürüzsüz olması, telaffuzu kolay sözlerle anlatılmasıdır.
- 6) Tutarlılık:** Anlatımda birbiriyle çelişen düşünceler ileri sürmeme, sık sık düşünce değiştirmemektir.
- 7) Sürükleyicilik:** Okurda merak uyandırarak onun ilgi ve heyecanını her an canlı tutmaktır.
- 8) Evrensellik:** Bir sanat yapıtının dünyadaki tüm insanlara hitap eden bir özellik taşımasıdır.
- 9) Ulusallık:** Bir sanat yapıtında belli bir milletin kültürel özelliklerini yansıtmaktır.
- 10) Özlülük:** Az sözle çok şey anlatmaktır.

PARAGRAFTA ANLATICI TÜRLERİ

1

Birinci Kişi Ağzından Anlatım:

Yazar, kendi başından geçen veya içinde bulunduğu bir olayı anlatır. Bu tür anlatımlarda çoğu zaman birinci tekil (ben) veya birinci çoğul şahıs (biz) ekleri kullanılır.

2

Üçüncü Kişi Ağzından Anlatım:

Yazar, genellikle duyduğu veya gördüğü şeyleri anlatır. Bu tür anlatımlarda çoğu zaman üçüncü tekil (o) veya üçüncü çoğul şahıs (onlar) ekleri kullanılır.

HİKÂYENİN YAPI UNSURLARI

PARAGRAF SORULARINI ÇÖZERKEN NELERE DİKKAT ETMELİYİZ?

- ➔ Öncelikle soru kökünü dikkatlice okuyun, sonra paragrafa geçin.
- ➔ Soruyu çözmenizi sağlayacak soru metninde yer alan önemli yerlerin altını çizin.
- ➔ Seçeneklerin hepsini gözden geçirin, doğru cevap için acele etmeyin.
- ➔ Ana düşünce genellikle paragrafın son cümlesinde yer alır. Ancak istisnai durumlar olduğunu unutmayın.
- ➔ Takıldığınız sorularda ısrarcı olmayın, bir sonraki soruya geçin ve turlama tekniğiyle daha sonra cevaplayamadığınız sorulara geri dönün.
- ➔ Soruyu paragrafta anlatılanlara göre çözün, kendi yorumunuzu katmayın.
- ➔ Paragrafın uzun ya da kısa olması, sorunun “zor” ya da “basit” olması için kesin bir ölçüt değildir. Özellikle uzun paragraf soruları doğru cevabı bulmanız için daha çok bilgi barındırır. Bu durum da soruyu daha iyi kavrayarak doğru cevap verme olasılığınızı artırır.
- ➔ Son olarak unutmayın ki paragraf sorularını hızlı ve doğru bir şekilde çözebilmenin en önemli koşulları, düzenli olarak soru çözmek ve bol bol kitap okumaktır.

FİİLİMSİ

ÖZELLİKLERİ

- ✓ Eylemlerden türetilir.
- ✓ Olumsuzluk eki (-me / -ma) alabilir.
- ✓ Fiillerin aldığı "fiil çekim eklerini" yani şahıs ekleri, haber ve dilek kiplerini alamaz.
- ✓ Yan cümlecik oluşturur.
- ✓ Cümlede ad soylu sözcük (ad, sıfat, zarf) gibi görev yapar.

İSİM-FİİL "-ma / -me, -mak / -mek, -ış / -iş / -uş / -üş" ekleriyle yapılır.

SIFAT-FİİL "-an (-en), -ası (-esi), -maz (-mez), -ar (-er / -ır / -ir / -r), -dık (-dik / -duk / -dük) -tık (-tik / -tuk / -tük), -acak (-ecek), -mış (-miş / -muş / -müş)" ekleriyle yapılır.

ZARF-FİİL "-ken, -alı (-eli), -madan (-meden), -ince (-ınca / -unca / -ünce), -ip (-ıp / -up / -üp), -arak (-erek), -dıkça (-dikçe / -dukça / -dükçe / -tıkça / -tikçe / -tukça / -tükçe), -e... -e (-a... -a), -r... -maz (-r... -mez), -casına (-cesine), -meksizin (-maksızın), -dığında (-diğinde / -duğunda / -düğünde / -tiğinde / -tiğinde / -tuğunda / -tüğünde)" ekleriyle yapılır.

Bazı sözcükler, **fiilimsi** eklerini alarak **kalıcı isim** olur. Kalıcı isim olan bu sözcükler **fiilimsi** özelliğini kaybeder.
Annem çok güzel dolma yapmış.
Dolmuş durakta durmadan geçti.

FİİLDE ÇATI

FİİLDE ÇATI

Özne-Yüklem İlişkisine
Göre FiillerEtken
FiilEdilgen
FiilNesne-Yüklem İlişkisine
Göre FiillerGeçişli
FiilGeçişsiz
Fiil

UYARI

İsim cümlelerinde çatı aranmaz.

ETKEN ÇATILI FİİL:

İşi yapan gerçek ya da gizli öznenin bulunduğu fiillerdir.

EDİLGEN ÇATILI FİİL:

İşi yapan gerçek bir öznesi olmayan fiillerdir. Fiil kök veya gövdelerine “-I” veya “-n” eklerinin getirilmesiyle oluşturulur.

UYARI

Edilgen fiiller, nesne - yüklem ilişkisine göre daima **geçişsizdir**. Çünkü edilgen fiillerde nesne gibi görünen öge, daima sözde öznedir.

GEÇİŞLİ FİİL:

Nesne alabilen fiillerdir. Yükleme sorduğumuz “neyi, kimi, ne?” sorularına cevap verir.

UYARI

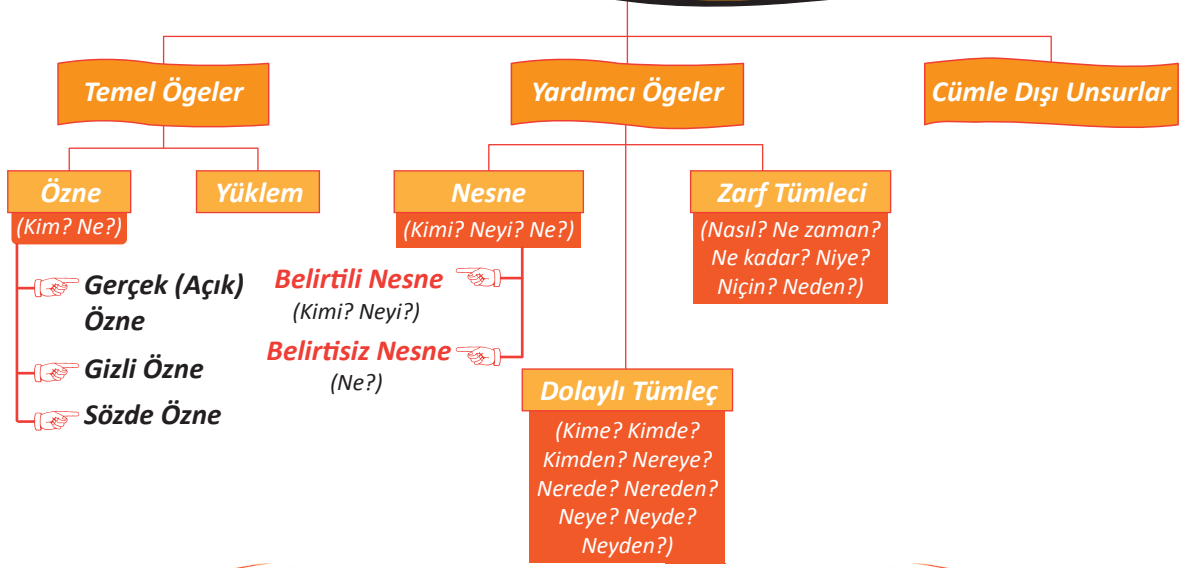
Bazı cümlelerde, fiiller geçişli olduğu hâlde nesne bulunmayabilir.

GEÇİŞSİZ FİİL:

Nesne almayan yani “ne, neyi ve kimi?” sorularına cevap vermeyen fiillerdir.

CÜMLENİN ÖGELERİ

CÜMLENİN ÖGELERİ

UYARI

Cümle öğelere ayrılırken önce yüklem, sonra özne bulunur.

UYARI

Cümledeki söz öbekleri (tamlamalar, birleşik sözcükler, deyimler, ikilemeler, fiilimsi grupları, edat grupları) bölünmez.

UYARI

Ögeleri bulmaya yönelik sorular sadece yükleme sorulur.

UYARI

Cümledeki hitap sözleri öge olarak kabul edilmez.

NOKTALAMA İŞARETLERİ

1. Arka arkaya sıralandıkları için virgülle veya çizgiyle ayrılan rakamlardan yalnızca sonuncu rakamdan sonra nokta konur: **3, 4 ve 7. maddeler**
2. Tarihlerin yazılışında gün, ay ve yılı gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur: **29.09.1953, 29.X.1923 vb.**
3. Saat ve dakika gösteren sayıları birbirinden ayırmak için konur: **Uçağımız 09.05'te kalkacak.**
4. Dört ve dörtten çok rakamlı sayılar sondan sayılmak üzere üçlü gruplara ayrılarak yazılır ve araya nokta konur: **1.200**

Nokta

1. Kendisiyle ilgili örnek verilecek cümlelerin sonuna konur. **En sevdiğim şairler: Orhan Veli, Nazım Hikmet, Attila İlhan...**
2. Kendisiyle ilgili açıklama verilecek cümlelerin sonuna konur. **Bu kararın istinat ettiği en kuvvetli muhakeme ve mantık şu idi: Esas, Türk milletinin haysiyetli ve şerefli bir millet olarak yaşamasıdır. (Atatürk)**
3. Karşılıklı konuşmalarda, konuşan kişiyi belirten sözlerden sonra konur. **Anne: Ödevlerini bitirdin mi kızım? Çocuk: Bir saate bitirim.**
4. Edebî eserlerde konuşma bölümünden önceki ifadenin sonuna konur.

İki Nokta

1. Soru bildiren ancak soru eki veya sözü içermeyen cümlelerin sonuna konur: **— Soyadınız?**
2. Bilinmeyen, kesin olmayan veya şüpheyle karşılanan yer, tarih vb. durumlar için kullanılır: **Ödevlerini üç saatte (?) bitirmiş.**
UYARI: mı / mi ekini alan yan cümle temel cümlelerin zarf tümleci olduğunda cümlelerin sonuna soru işareti konmaz: **Akşam oldu mu ışıklar söner.**
UYARI: Soru ifadesi taşıyan sıralı ve bağlı cümlelerde soru işareti en sona konur: **Kırmızıyı mı, sarıyı mı seversin?**

Soru İşareti

1. Satıra sığmayan kelimeler bölünürken satır sonuna konur: **Ne oldu da böyle olduk bir türlü anlayamadım.**
2. Cümle içinde ara sözleri veya ara cümleleri ayırmak için ara sözlerin veya ara cümlelerin başına ve sonuna konur, bitişik yazılır: **Aslı -en yakın arkadaşım- bugün madalya aldı.**
3. Arasında ve, ile, ila, ...-den ...-e anlamlarını vermek için kelimeler veya sayılar arasında kullanılır: **Aydın-Ankara yolu, 09.00-11.50, Türkçe-İngilizce Sözlük**
UYARI: Cümle içinde sayı adlarının yinelenmesinde araya kısa çizgi konmaz: **On on beş yıl. Üç beş kişi geldi.**

Kısa Çizgi

1. Cümle içinde virgüllerle ayrılmış tür veya takımları birbirinden ayırmak için konur: **Erkeklerden Ahmet, Turgay, Can; kızlardan Elif, Sude ve Ayşe'yle takım kurduk.**
2. Öğeleri arasında virgül bulunan sıralı cümleleri birbirinden ayırmak için konur: **At ölür, meydan kalır; yiğit ölür, şan kalır. (Atasözü)**
3. İki den fazla eş değer öge arasında virgül bulunan cümlelerde öznenen sonra noktalı virgül konabilir: **Sanatı; ilginç, sıra dışı ve herkese örnek olabilecek tarzda.**

Noktalı Virgül

1. Anlatım olarak tamamlanmamış cümlelerin sonuna konur: **Eski, anılarla dolu evler...**
2. Kaba sayıldığı için veya bir başka sebepten dolayı açıkça yazılmak istenmeyen kelime ve bölümlerin yerine konur: **A... gözaltına alındı.**
3. Alıntılarda başta, ortada ve sonda alınmayan kelime veya bölümlerin yerine konur. **...o lezzetli tartılarından biri için elmaları soyuyordu. (Rob Buyea)**
4. Sözü bir yerde kesilerek geri kalan bölümün okuyucunun hayal dünyasına bırakıldığını göstermek veya ifadeye güç katmak için konur: **Birbirimizi yere düşürmek sorun değildi ama birinin yüzüne kar tekmelemek başka şeydi... (Rob Buyea)**
5. Ünlem ve seslenmelerde anlatımı pekiştirmek için konur: **İşte, orada!..**
UYARI: Ünlem ve soru işaretinden sonra üç nokta yerine iki nokta konulması yeterlidir.
6. Karşılıklı konuşmalarda, yeterli olmayan, eksik bırakılan cevaplarda kullanılır: **— Kim o? — ...**
UYARI: Üç nokta yerine iki veya daha çok nokta kullanılmaz.

Üç Nokta

1. Sevinç, kıvanç, acı, korku, şaşma gibi duyguları anlatan cümle veya ibarelerin sonuna konur: **Tüh tüh!**
2. Seslenme, hitap ve uyarı sözlerinden sonra konur: **Arkadaşlar! Çevreyi korumak görevinizdir.**
UYARI: Ünlem işareti, seslenme ve hitap sözlerinden hemen sonra konulabileceği gibi cümlelerin sonuna da konabilir: **Arkadaşlar, çevreyi korumak görevinizdir!**
3. Alay, kinaye veya küçümseme anlamı kazandırılmak istenen sözden hemen sonra yay ayrıç içinde ünlem işareti kullanılır: **Bu sözleri onun gerçekten çok akıllı (!) olduğunu gösteriyor.**

Ünlem İşareti